

CRNA GORA
Direkcija za zaštitu tajnih podataka

IZVJEŠTAJ O RADU
Direkcije za zaštitu tajnih podataka za 2019. godinu

Podgorica, februar 2020. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
I NORMATIVNI POSLOVI	3
II DOZVOLE ZA PRISTUP TAJNIM PODACIMA	4
III MJERE ZAŠTITE TAJNIH PODATAKA	5
III-1 Fizičke mjere zaštite tajnih podataka	5
III-1 Informatičke mjere zaštite tajnih podataka	6
IV NATO I EU	7
IV-1. NATO	7
IV-2. EVROPSKA UNIJA	10
V MEĐUNARODNA SARADNJA	11
VI MEĐURESORSKA SARADNJA	13
VII SARADNJA SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	15
VIII OBUKE IZ OBLASTI TAJNIH PODATAKA	15
IX ORGANIZACIJA DIREKCIJE	17
X INSPEKCIJSKI NADZOR	19
XI BUDŽET I NABAVKE	20
XII UPRAVLJANJE I UNUTRAŠNJA KONTORLA	21
XIII JAVNOST RADA	22

UVOD

Nadležnosti Direkcije za zaštitu tajnih podataka utvrđene su Zakonom o tajnosti podataka ("Službeni list Crne Gore", br. 14/08, 76/09, 41/10, 40/11, 38/12, 44/12, 14/13, 18/14 i 48/15) i Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", broj 87/18, 2/19, 38/19).

Izveštajem o radu Direkcije za zaštitu tajnih podataka obuhvaćen je pregled najvažnijih aktivnosti Direkcije u 2019. godini, u vezi sa: učešćem u izradi propisa iz oblasti tajnih podataka, izradom opštih akata Direkcije, izdavanjem dozvola za pristup tajnim podacima, NATO i EU sertifikata za pristup NATO i EU tajnim podacima, razmjenom tajnih podataka sa NATO i Evropskom unijom, obavezama koje proističu iz članstva u NATO, EU pregovorima za Poglavlje 31–Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, aktivnostima na polju međunarodne saradnju naročito u pogledu zaključivanja bilateralnih sporazuma o razmjeni i zaštiti tajnih podataka, bilateralnom i regionalnom saradnjom, međuresorskom saradnjom i saradnjom sa nevladinim organizacijama, obukama iz oblasti tajnih podataka i unapređenjem sistema obuke, stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem službenika Direkcije, unutrašnjom organizacijom Direkcije i njenim funkcionisanjem, inspekcijskim nadzorom nad sprovođenjem Zakona o tajnosti podataka i primjenom međunarodnih ugovora o razmjeni i zaštiti tajnih podataka, izvršenjem budžeta, sprovođenjem upravljanja i kontrola i pružanjem obavještenja o radu Direkcije putem sredstava javnog informisanja.

I **NORMATIVNI POSLOVI**

Predstavnici Direkcije učestvovali su u radu međuresorske radne grupe za izradu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka. Predlogom zakona proširena je nadležnost Direkcije za zaštitu tajnih podataka u dijelu informatičke zaštite podataka, na način što je preuzet dio poslova koji se odnose na koordinaciju prevencije i zaštitu od računarskih bezbjednosnih incidenata na internetu i drugih rizika od incidenata po bezbjednost informacionih sistema državnih organa, organa državne uprave, organa jedinica lokalne samouprave, pravnih lica sa javnim ovlaštenjima i drugih pravnih i fizičkih lica koja ostvaruju pristup ili postupaju sa podacima. Do usvajanja Predloga zakona, u skladu sa Zakonom o informacionoj bezbjednosti, ove poslove je vršilo Ministarstvo javne uprave. Predlog zakona je u skupštinskoj je proceduri.

Tri predstavnika DZTP učestvovala su u radu i koordinaciji aktivnosti međuresorne radne grupe koja se bavi izradom predloga unaprijeđenih verzija normativnih akata za potrebe sertifikacije komunikaciono-informacionih sistema i procesa u kojima se obrađuju tajni podaci, sa fokusom na unapređenje propisa u dijelu sertifikacije samostalnih računara i interkonekcije informacionih sistema većih stepena tajnosti.

U ovom izvještajnom periodu Direkcija je učestvovala u davanju mišljenja na predloge zakona i podzakonskih akata koje su pripremali drugi organi, kao i mišljenja na predloge

memoranduma i sporazuma o saradnji koji su uključivali odredbe o razmjeni i zaštiti tajnih podataka.

II DOZVOLE ZA PRISTUP TAJNIM PODACIMA

Dozvole za pristup tajnim podacima za fizička lica

Direkcija za zaštitu tajnih podataka, u skladu sa Zakonom, nadležna je za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima stepena tajnosti STROGO TAJNO, TAJNO i POVJERLJIVO.

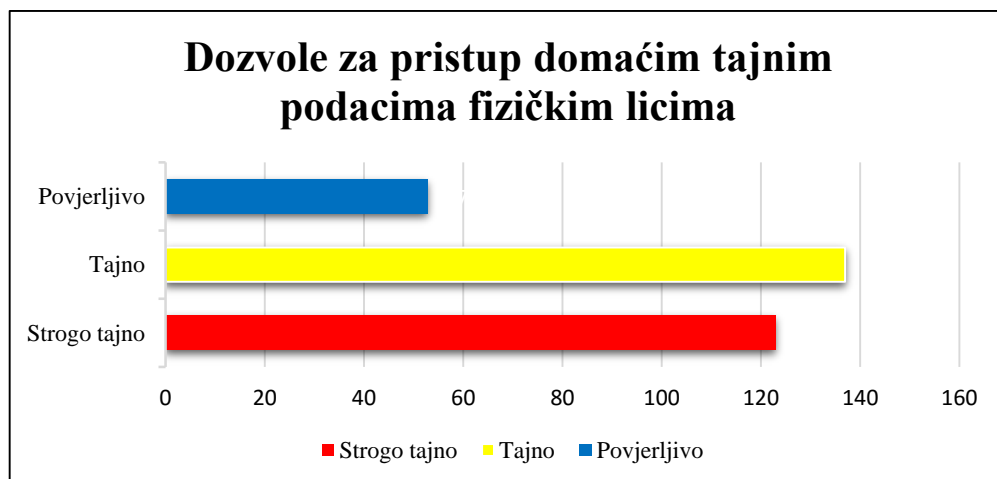
U 2019. godini, podneseno je 504 zahtjeva za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima, od čega su 84 zahtjeva za produženje važenja dozvole za pristup tajnim podacima.

U 2019. godini, izdato je ukupno 412 dozvola za pristup tajnim podacima, od čega je 297 novih dozvola, dok je produžen rok važenja za 115 dozvola za pristup tajnim podacima.

Za pristup tajnim podacima stepena tajnosti **STROGO TAJNO** izdate su 83 dozvole, a produžen je rok važenja za 48 dozvola za pristup tajnim podacima.

Za pristup tajnim podacima stepena tajnosti **TAJNO** izdato je 137 dozvola, a produžen rok važenja za 66 dozvola za pristup tajnim podacima.

Za pristup tajnim podacima stepena tajnosti **POVJERLJIVO** izdato je 77 dozvola, a produžen rok važenja za jednu dozvolu za pristup tajnim podacima.

U 2019. godini, na zahtjev Nacionalnih bezbjednosnih organa (NSA) drugih država, procesuiran je veći broj bezbjednosnih provjera za strance koji su rođeni, živjeli ili radili u Crnoj Gori.

Dozvole za pristup tajnim podacima za pravna lica

U 2019. godini podnesena su 4 zahtjeva za izdavanje dozvole za pristup tajnim podacima za pravno lice. Postupci su u toku.

III MJERE ZAŠTITE TAJNIH PODATAKA

III-1 Fizičke mjere zaštite tajnih podataka

U kontekstu fizičkih mjera zaštite tajnih podataka, Direkcija za zaštitu tajnih podataka je u 2019. godini nastavila saradnju sa državnim organima i pravnim licima koja u vršenju zakonom utvrđenih poslova, odnosno izvršavanju ugovorenog posla postupaju sa tajnim podacima.

Sprovedene su konsultacije sa organima i pravnim licima u cilju njihovog upoznavanja sa obavezama koje je potrebno ispuniti u postupku prije izdavanja dozvole za pristup tajnim podacima po pitanju fizičkih mjera zaštite tajnih podataka i propisanih standarda u ovoj oblasti, procesuiranja zahtjeva za vršenje bezbjednosne procjene ugroženosti i zahtjeva za pregled protiv prisluškivanja.

Nakon implementacije mjera zaštite tajnih podataka od strane organa i pravnih lica, Direkcija je u obavezi da kod svakog subjekta koji u vršenju zakonom utvrđenih poslova, odnosno izvršavanju ugovorenog posla postupa sa tajnim podacima provjeri ispunjenost fizičkih mjera zaštite u prostorijama namijenjenim za rad sa tajnim podacima ili za čuvanje tajnih podataka.

U 2019. godini, Direkcija je primila i procesuirala veći broj zahtjeva za bezbjednosnu procjenu ugroženosti, pregled protiv prisluškivanja i TEMPEST mjerenja.

U ovom izvještajnom periodu odvijala se saradnja i sa Institutom za standardizaciju Crne Gore i u okviru koje je utvrđena potreba za izmjenom pojedinih propisanih standarda, te potreba za njihovim inkorporiranjem u propise kojima su uređuju fizičke mjere zaštite tajnih podataka.

U 2019. godini Direkcija izradila novi Plana zaštite tajnih podataka, koji će se zbog nastalih organizacionih promjena ažurirati u 2020. godini.

Rad sa državnim organima po pitanju primjene fizičkih mjera zaštite tajnih podataka

Tokom 2019. godine održavani su sastanci i vršene konsultacije povodom ispunjavanja propisanih standarda iz oblasti mjera za obezbjeđivanje fizičke zaštite tajnih podataka sa predstavnicima Uprave za ugljovodonike, Specijalnog državnog tužilaštva, Uprave policije, Ministarstva unutrašnjih poslova, Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore.

U svakom pojedinačnom slučaju Direkcija je dala preporuke za opremanje prostorija po propisanim standardima.

Sastanak sa predstavnicima Stručne službe za informacione tehnologije i digitalne dokaze Specijalnog državnog tužilaštva bazirao se na odabiru i opremanju prostorija za rad ove službe sa tajnim podacima. Prvobitno predložene prostorije nijesu bile odgovarajuće, tako da su odabrane nove, nakon čega je Direkcija po obilasku tih prostorija dala preporuke za njihovo opremanje po propisanim standardima.

Održan je sastanak i sa predstavnicima Sektora za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma Uprave policije, a povodom opremanja postojećih prostorija ovog sektora za rad sa

tajnim podacima. Direkcija je dala preporuke za opremanje prostorija po propisanim standardima.

Na sastanku sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova u vezi sa opremanjem Centra za informaciono komunikacione tehnologije, informacionu bezbjednost i sisteme tehničkog nadzora pojašnjene su procedure za rad sa tajnim podacima, a po obilasku prostorija Direkcija je dala preporuke za njihovo opremanje po propisanim standardima.

U novembru 2019. godine izvršena je akreditacija Registra tajnih podataka u Vladi Crne Gore, a nakon ispunjenosti neophodnih mjera za obezbjeđivanje fizičke zaštite tajnih podataka u prostoriji namijenjenoj za Registar tajnih podataka.

Rad sa pravnim licima po pitanju primjene fizičkih mjera zaštite tajnih podataka

U toku 2019. godine, Direkcija je saradivala sa pravnim licima po pitanju dobijanja dozvola za pristup tajnim podacima za pravno lice. S tim u vezi, održani su sastanci sa predstavnicima pravnih lica iz: „Simes inženjering“, „Montenegro defence industry“, „Poliex“ i „Čelebić“. Na ovim sastancima je objašnjena cjelokupna procedura za dobijanje dozvole za pristup tajnim podacima za pravno lice.

Sa pravnim licima koja su već u postupku dobijanja dozvole nastavljena je saradnja i u toku 2019. godine.

III-2 Informatičke mjere zaštite tajnih podataka

Informacioni sistem za razmjenu domaćih tajnih podataka

U sklopu druge faze projekta nadgradnje informacionog sistema za razmjenu tajnih podataka sa stepena tajnosti POVJERLJIVO na stepen tajnosti TAJNO, završene su potrebne obuke za rukovanje kriptu opremom i nabavljena je i instalirana sva potrebna informatička oprema. Nakon faze testiranja i sertifikacije ovog sistema, sistem će do kraja I kvartala 2020. godine ući u fazu produkcije i omogućiti razmjenu domaćih tajnih podataka stepena tajnosti TAJNO između registara u Ministarstvu odbrane, Ministarstvu vanjskih poslova, Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore, Direkciji za zaštitu tajnih podataka i Misiji Crne Gore pri NATO u Briselu.

Sistem za prenos NATO tajnih podataka - NS WAN

Odjeljenje za informatičku zaštitu tajnih podataka hostuje centralnu jedinicu NS WAN sistema (NATO SECRET wide area network, MAIN POP) za Crnu Goru, posredstvom kojeg NATO tajne podatke razmjenjuje Centralni registar DZTP, Vazduhoplovno operativni centar VCG – VOC, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo vanjskih poslova i Misija Crne Gore pri NATO u Briselu. Posredstvom ovog sistema funkcionišu i sistemi u VOC-u za potrebe nadgledanja neba (NATO Integrated Air Defense System).

Odjeljenje za informatičku zaštitu tajnih podataka sinhronizovalo je aktivnosti na usaglašavanju godišnjeg ugovora za servise koje pruža NATO Communication and Information Agency (NCIA) institucijama u Crnoj Gori koje su korisnice NS WAN sistema ("Service Support Package for Montenegro, 2019") i pružalo podršku NCIA za tehničko održavanje MAIN POP NS WAN lokacije.

U okviru NDA nadležnosti, Direkcija za zaštitu tajnih podataka bavila se rukovanjem kriptu materijalima i vršila zamjenu ključeva za potrebe funkcionisanja kripto opreme u NS WAN i drugim međunarodnim sistemima za razmjenu tajnih podataka stepena tajnosti TAJNO koji imaju krajnje korisnike u Crnoj Gori.

IV NATO I EU

Najznačajnija dužnost Direkcije u vezi sa tajnim podacima NATO i EU je dužnost da kao bezbjednosni organ koordinira i sprovodi bezbjednosnu politiku NATO i EU u Crnoj Gori, u cilju obezbjeđivanja adekvatnog nivoa zaštite tajnih podataka (NSA - National Security Authority) i izdavanje NATO i EU sertifikata za pristup NATO i EU tajnim podacima.

U cilju adekvatne razmjene i zaštite NATO i EU tajnih podataka, ustanovljeni su i vode se Centralni registar NATO i EU tajnih podataka u Direkciji za zaštitu tajnih podataka i Podregistri tajnih podataka u Stalnoj misiji Crne Gore pri NATO, Stalnoj misiji Crne Gore pri EU u Briselu i Komandi združenih snaga SHAPE u Monsu.

Podregistri tajnih podataka predstavljaju prvu tačku prijema NATO i EU tajnih podataka, odakle se tajni podaci distribuiraju Centralnom registru Direkcije za potrebe državnih organa u Crnoj Gori.

Distribucija tajnih podataka iz Centralnog registra prema državnim organima, korisnicima NATO i EU tajnih podataka, vrši se u okviru registara tajnih podataka uspostavljenih u državnim organima.

IV-1. NATO

Pravni okvir za saradnju

Zakon o potvrđivanju Sporazuma između potpisnica Sjevernoatlantskog ugovora o bezbjednosti podataka ("Službeni list Crne Gore - Međunarodni ugovori", broj 12/17 od 07.12.2017), predstavlja pravni okvir za saradnju u oblasti uzajamne zaštite i čuvanja NATO tajnih podataka koji se dostavljaju Crnoj Gori i tajnih podataka koje Crna Gora dostavlja NATO-u i obezbjeđuje primjenu bezbjednosnih standarda i postupaka za razmjenu i zaštitu tajnih podataka.

Razmjena NATO tajnih podataka

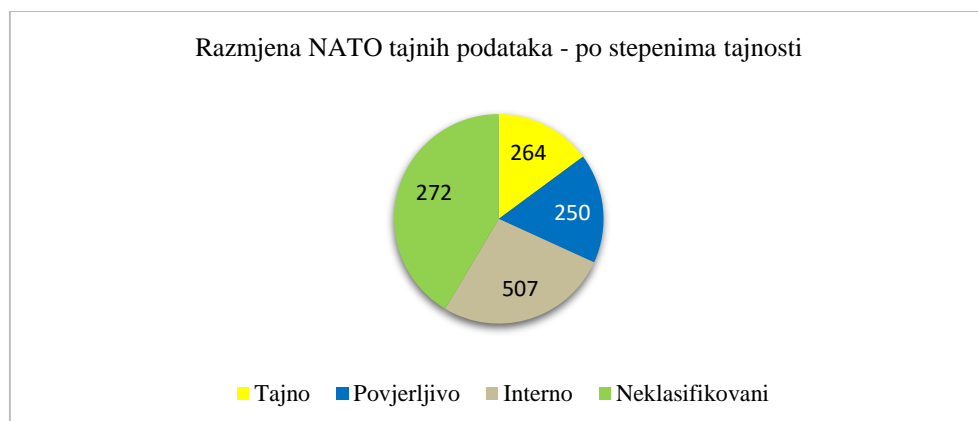
U skladu sa Zakonom o potvrđivanju Sporazuma između potpisnica Sjevernoatlantskog ugovora o bezbjednosti podataka, u kontinuitetu se odvija razmjena tajnih podataka sa NATO, koja je otpočela nakon upućivanja prvog kontigenta crnogorskih vojnika u mirovnu misiju ISAF u Avganistanu, a kasnije u misiju "Resolute Support" u Avganistanu.

Pristupanjem Crne Gore NATO Savezu uveden je novi sistem elektronske razmjene NATO tajnih podataka NATO SECRET WAN AREA NETWORK (NS WAN) odobren od strane NATO Kancelarije za bezbjednost (NOS).

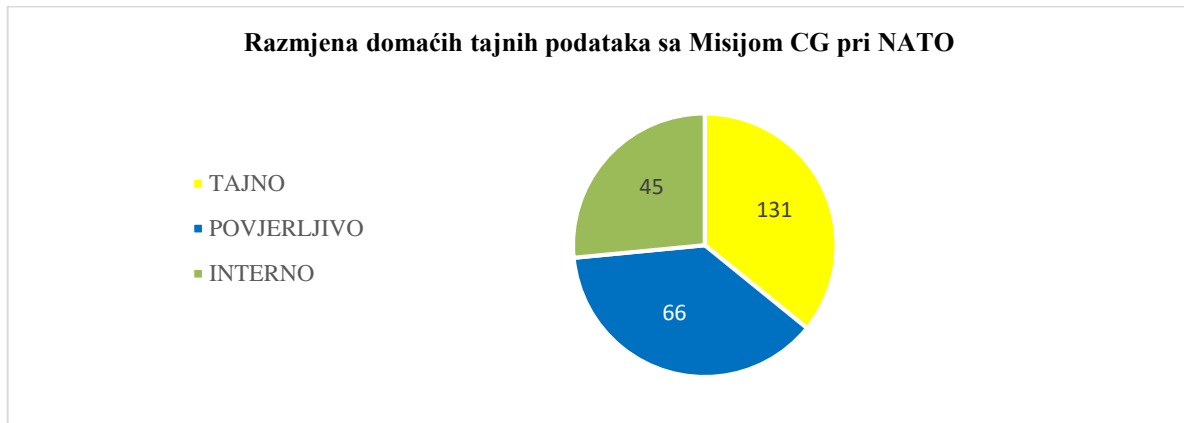
*šematski prikaz razmjene tajnih podataka sa NATO

U 2019. godini razmijenjena su ukupno 1293 NATO tajna podatka različitih stepena tajnosti, od čega 264 stepena tajnosti TAJNO, 250 stepena tajnosti POVJERLJIVO, 507 stepena tajnosti INTERNO i 272 neklasifikovana podatka.

Razmjena nacionalnih tajnih podataka sa Stalnom misijom Crne Gore pri NATO u Briselu

U 2019. godini sa Stalnom misijom Crne Gore pri NATO u Briselu razmijenjeno je ukupno 242 tajna podatka različitih stepena tajnosti, od čega 131 stepena tajnosti TAJNO, 66 stepena tajnosti POVJERLJIVO i 45 stepena tajnosti INTERNO.

Sertifikati za pristup NATO tajnim podacima

Za pristup NATO tajnim podacima koji se prosleđuju Crnoj Gori, kao i za učešće na određenim NATO aktivnostima (konferencijama, sastancima, kursevima, obukama, vježbama, radionicama i sl.) na kojima se razmatraju NATO tajni podaci, neophodno je posjedovanje NATO sertifikata.

U skladu sa Zakonom o potvrđivanju Sporazuma između potpisnica Sjevernoatlantskog ugovora o bezbjednosti podataka, Direkcija je organ nadležan za izdavanje NATO sertifikata za pristup NATO tajnim podacima i u 2019. godini izdala je 135 NATO sertifikata.

U skladu sa preporukama NATO sačinjen je spisak pozicija na nacionalnom nivou i lica na tim pozicijama koja imaju pristup posebnoj grupi NATO tajnih podataka (NATO sensitive informations), kao i spisak ovlašćenih lica i njihovih zamjenika u Direkciji i Stalnoj misiji Crne Gore pri NATO u Briselu, ovlašćenih za prijem i dostavu NATO COSMIC/ATOMAL podataka. U 2019. godini inicirano je proširenje spiska pozicija i lica na tim pozicijama koja bi trebala imati pristup posebnoj grupi NATO tajnih podataka (NATO sensitive informations).

NATO NOS inspeksijska kontrola

NATO tajni podaci prosljeđeni Crnoj Gori čuvaju se u Centralnom registru Direkcije, koriste u skladu sa propisanim bezbjednosnim standardima i podliježu redovnoj kontroli NATO Kancelarije za bezbjednost (NOS).

Inspeksijska kontrola od strane eksperata NATO Kancelarije za bezbjednost (NOS) izvršena je prije sticanja punopravnog članstva u NATO (jun 2017. godine). Kontrolom su bili obuhvaćeni svi aspekti bezbjednosne organizacije i standardi za rad sa tajnim podacima u institucijama Crne Gore, prevashodno u Direkciji za zaštitu tajnih podataka i drugim bezbjednosnim organima koji koriste NATO tajne podatke (Ministarstvu odbrane, Ministarstvu vanjskih

poslova i Agenciji za nacionalnu bezbjednost). Izveštajem o inspekcijskoj kontroli, dostavljenim u junu iste godine, prikazan je ostvareni napredak Crne Gore u oblasti tajnih podataka. Nova inspekcijska kontrola koja će osim Direkcije obuhvatiti i ostale bezbjednosne organe koji koriste NATO tajne podatke najavljena je u maju 2020.

Pored kontrole od strane NATO Kancelarije za bezbjednost (NOS), NATO tajni podaci koji se dostavljaju državnim organima na korišćenje podliježu i inspekcijskoj kontroli Direkcije.

IV-2. EVROPSKA UNIJA

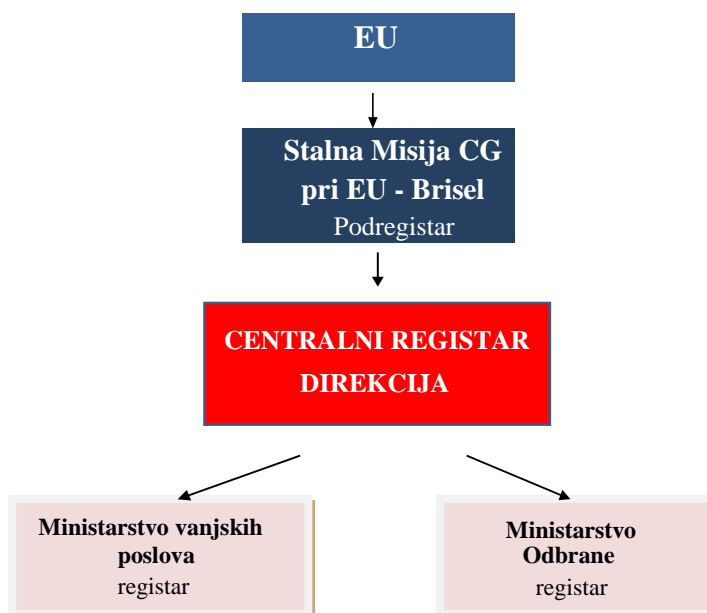
Pravni okvir za saradnju

Sporazum o bezbjednosnim procedurama za razmjenu i zaštitu tajnih podataka, zaključen između Crne Gore i Evropske Unije (septembra 2010. godine) i Bezbjednosni aranžmani za implementaciju Sporazuma (iz februara 2011. godine) predstavljaju pravni okvir za saradnju u oblasti tajnih podataka i obezbjeđuju primjenu standarda prilikom razmjene i zaštite tajnih podataka iz oblasti zajedničke vanjske, bezbjednosne i odbrambene politike.

EU PREGOVORI - Poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika

Direktor Direkcije, kao član radne grupe za Poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, aktivno je učestvovao u radu sjednica u cilju realizacije obaveza koje proističu iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG).

Razmjena EU tajnih podataka

Tajni podaci koji se razmjenjuju sa EU odnose se na podatke o angažovanju pripadnika Vojske Crne Gore u pomorskoj mirovnoj operaciji "EU NAVFOR – ATALANTA" u vodama Adenskog zaliva kod obale Somalije, praćenju aktivnosti i bezbjednosti njihovog učešća u operaciji, kao i na podatke o angažovanju pripadnika Vojske Crne Gore u "EUTM" misiji u Republici Mali i misiji "MINURSO" ("The United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara") u Zapadnoj Sahari.

Sertifikati za pristup EU tajnim podacima

Za pristup EU tajnim podacima koji se prosleđuju Crnoj Gori, kao i za učešće u misijama EU ("European Union Training Mission" Mali, "EU NAVFOR ATALANTA" Somalija, "MINURSO" u Zapadnoj Sahari) i drugim aktivnostima, neophodno je posjedovanje EU sertifikata.

U skladu sa Sporazum o bezbjednosnim procedurama za razmjenu i zaštitu tajnih podataka zaključenim između Crne Gore i Evropske Unije, Direkcija je organ nadležan za izdavanje EU sertifikata za pristup EU tajnim podacima i u 2019. godini izdala je 14 EU sertifikata.

V MEĐUNARODNA SARADNJA

Bilateralna saradnja

Direkcija za zaštitu tajnih podataka je tokom 2019. godine imala intenzivnu bilateralnu saradnju.

Nakon sticanja punopravnog članstva u NATO u junu 2017. godine, Crna Gora je nastavila sa ispunjavanjem obaveza koje proizilaze iz članstva u ovoj organizaciji.

U periodu od 20. do 23. maja 2019. održan je sastanak NATO Bezbjednosnog komiteta sa zemljama partnerima u Varšavi, Poljskoj, na kome su učestvovali direktor Direkcije za zaštitu tajnih podataka i još jedan predstavnik Direkcije. Pored prilike za razmjenu iskustava i dobrih praksi u implementaciji bezbjednosnih mjera i procedura za zaštitu NATO tajnih podataka, Direkcija je imala i priliku da članicama Bezbjednosnog komiteta i partnerskim zemljama predstavi sistem fizičke zaštite tajnih podataka u Crnoj Gori, kroz prezentaciju na temu Minimum standarda i najbolje prakse u oblasti fizičke bezbjednosti.

Takođe, u okviru saradnje sa NATO, direktor Direkcije je učestvovao na sastanku NATO Bezbjednosnog komiteta na nivou NSA direktora. Sastanak je održan u periodu od 6. do 8. novembra i bio je posvećen bezbjednosnim izazovima sa posebnim akcentom na cyber security.

U cilju unapređenja standarda u oblasti bezbjednosti tajnih podataka, predstavnik Direkcije za zaštitu tajnih podataka u septembru 2019. godine prisustvovao je prvom zasjedanju radne grupe Data exploitation working group u NATO sjedištu u Briselu.

U organizaciji Savjeta za NATO, u maju 2019. godine u Crnoj Gori je održana sedmodnevna vježba NATO CMX 19 (Crisis Management Exercise 2019 – CMX 19) na kojoj su učestvovali službenici Direkcije za zaštitu tajnih podataka, kao i predstavnici drugih bezbjednosnih organa Crne Gore. Tom prilikom razmijenjena su 134 tajna podatka (132 stepena tajnosti TAJNO i 2 stepena tajnosti INTERNO).

U okviru regionalne saradnje, od 9. do 13. septembra 2019. godine, održana je MISWG (Multinational Industrial Security Working Group) konferencija u Splitu, Republici Hrvatskoj, gdje je Crna Gora, u skladu sa procedurom za pridruživanje MISWG-u, prvi put pozvana da prisustvuje konferenciji u svojstvu povremenog posmatrača na Ad Hoc osnovi. Na dnevnom redu konferencije, između ostalog, bilo je glasanje svih zemalja članica MISWG-a, koje su se tom prilikom složile da Crna Gora postane član u MISWG-u. Predstavnik Crne Gore na pomenutoj konferenciji je bio direktor Direkcije za zaštitu tajnih podataka.

Od 9. do 11. aprila 2019. predstavnici Direkcije za zaštitu tajnih podataka učestvovali su u radu SEENSA radne grupe koja je održana u Tirani. Radna grupa je imala za cilj usaglašavanje predloga Opšteg bezbjednosnog sporazuma o razmjeni i zaštiti tajnih podataka koje bi države članice SEENSA u budućnosti mogle koristiti kao polaznu osnovu tokom pregovora o bilateralnim sporazumima o razmjeni i zaštiti tajnih podataka, a sve u cilju bržeg i efikasnijeg usaglašavanja.

Od 23. do 25. oktobra, održana je Godišnja konferencija direktora Nacionalnih bezbjednosnih organa zemalja jugoistočne Evrope (SEENSA) u Tirani. Konferencija je bila posvećena prije svega budućim oblicima saradnje i njenom intenziviranju između država članica SEENSA, u cilju čega je usvojen i niz zaključaka koji će se implementirati i dalje razrađivati kroz rad SEENSA radnih grupa s posebnim akcentom na oblasti akreditacije komunikaciono informacionih sistema i industrijske bezbjednosti.

Radi upoznavanja sa sistemom zaštite tajnih podataka u Crnoj Gori, realizovana je posjeta predstavnika NSA Republike Letonije Direkciji za zaštitu tajnih podataka i drugim bezbjednosnim organima u Crnoj Gori i otpočelo se sa pregovorima za zaključivanje Sporazuma o zaštiti tajnih podataka između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Letonije.

U periodu od 1. do 4. aprila 2019. u Podgorici je realizovana posjeta delegacije Kancelarije Savjeta za nacionalnu bezbjednost i zaštitu tajnih podataka Republike Srbije. Posjeta je realizovana u okviru nastavka pregovora o zaključivanju Sporazumu između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o razmjeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka.

Tokom 2019. završeni su pregovori i usaglašen je tekst Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Sjeverne Republike Makedonije o razmjeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka. Sporazum je potpisan 24. maja 2019. godine u Podgorici. Sporazum su potpisali ministri odbrane Crne Gore i Sjeverne Republike Makedonije.

U okviru bilateralne saradnje u maju 2019. godine, Rumunija je inicirala početak pregovora o zaključivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Rumunije o razmjeni i zaštiti tajnih podataka.

Direkcija za zaštitu tajnih podataka je u okviru SAA nadležnosti (Security Accreditation Authority) učestvovala je u februaru 2019. godine na sastanku međunarodnog BICES akreditacionog tijela (BICES Accreditation Board) u Estorilu (Portugal) i u okviru NDA nadležnosti (National Distribution Authority) u maju 2019. godine učestvovala na NDA konferenciji u Ljubljani.

VI MEĐURESORSKA SARADNJA

U okviru međuresorske saradnje, predstavnici Direkcije su zastupljeni u radu Interresorne komisije za suprostavljanje hibridnim prijetnjama, Nacionalnog operativnog tima za sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2015-2018. godine, Savjeta za informacionu bezbjednost. Radnoj grupi za Poglavlje 31 Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika – pregovori sa EU i Interresornoj komisiji za NATO.

Predstavnici Direkcije za zaštitu tajnih podataka aktivno su učestvovali u radu međuresorskih radnih grupa koje djeluju u oblasti zaštite od hibridnih prijetnji, sajber bezbjednosti i informatičke zaštite tajnih podataka.

U izvještajnom periodu, Direkcija za zaštitu tajnih podataka je imala kontinuiranu međuresorsku saradnju koja se u najvećoj mjeri odnosila na implementaciju propisa o tajnosti podataka, realizaciju mjera zaštite tajnih podataka i rješavanje zahtjeva za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima.

Saradnja sa Ministarstvom odbrane odvijala se kroz učešće u izradi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka, pribavljanju mišljenja na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, izradu Funkcionalne analize Direkcije za zaštitu tajnih podataka, pripremu materijala koji se razmatraju na sjednici Vlade (informacije, sporazumi i sl.), praćenje i izvještavanje o strukturi zaposlenih koji namjeravaju da zaključe sporazum o prestanku radnog odnosa uz isplatu otpremnine, realizaciju obuka o tajnim podacima, davanje mišljenja i sugestija na sporazume o saradnji u oblasti odbrane u dijelu koji se odnosi na tajne podatke, finansijske poslove i unutrašnju reviziju, izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima, učešće na sastancima i dr.

Saradnja sa Ministarstvom javne uprave odvijala se kroz aktivnosti vezane za normiranje i preuzimanje dijela poslova iz nadležnosti ovog ministarstva u Direkciju za zaštitu tajnih podataka (poslovi koordinacije prevencije i zaštite od računarskih bezbjednosnih incidenata na internetu i drugih rizika od incidenata po bezbjednost informacionih sistema državnih organa, organa državne uprave, organa jedinica lokalne samouprave, pravnih lica sa javnim ovlaštenjima i drugih pravnih i fizičkih lica koja ostvaruju pristup ili postupaju sa podacima, koje je u skladu sa Zakonom o informacionoj bezbjednosti vršilo Ministarstvo javne uprave), zatim kroz učešće predstavnika Direkcije u radu radnog tijela za izradu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, kroz učešće na konferenciji “ U susret izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama – izazovi i dobra praksa”, realizaciju aktivnosti utvrđenih Nacionalnim akcionim planom za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Crnoj Gori 2018-2020, Izvještaj o sprovođenju Zakona o tajnosti podatka u posljednjih tri godine, izvještavanje o sprovođenju

mjera Plana optimizacije javne uprave Crne Gore 2018-2020, praćenje i izvještavanje o strukturi zaposlenih koji namjeravaju da zaključe sporazum o prestanku radnog odnosa uz isplatu otpremnine, realizaciju aktivnosti vezanih za e-usluge preko E-portala, imenovanje osobe zadužene da prati i podstiče razvoj e-usluga iz nadležnosti Direkcije, inoviranje pojedinih obrazaca za primjenu Zakona o tajnosti podataka, davanje mišljenja na Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i dr.

Saradnja sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma odvijala se po pitanju pružanja pomoći u implementaciji Zakona o tajnosti podataka.

Saradnja sa Agencijom za nacionalnu bezbjednost, Ministarstvom unutrašnjih poslova, i Upravom za kadrove, odvijala se po pitanju realizacije zajedničkih seminara "Bezbjednosna kultura u državnoj administraciji".

Saradnja sa Agencijom za nacionalnu bezbjednost odvijala se i po pitanju vršenja bezbjednosnih provjera za lica za koja su podneseni zahtjevi za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima, vršenja bezbjednosnih provjera za strance, izrade bezbjednosnih procjena ugroženosti, pregleda protiv prisluškivanja i pregleda od kompromitujućeg elektromagnetnog zračenja-TEMPEST mjerenja.

Saradnja sa Državnom revizorskom institucijom odvijala se kroz dostavljanje Izveštaja o realizaciji mjera koje je naložila DRI 2018. godine, kao i kroz odgovor na Upitnik o angažovanju lica po osnovu ugovora o djelu, ugovora o dopunskom radu i ugovora o povremenim i privremenim poslovima.

Saradnja sa Kancelarijom za evropske integracije odvijala se kroz učešće predstavnika Direkcije na sastancima "peer review" misije koja je analizirala sveobuhvatnost i adekvatnost zakonodavnog okvira, posebno Zakona o slobodnom pristupu informacijama i Zakona o tajnosti podataka i dala preporuke o mogućim zakonskim poboljšanjima.

Saradnja sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma odvijala se po pitanju implementacije Zakona o tajnosti podataka, povodom izvještaja koje dostavljaju i kontrola koje se vrše u tom ministarstvu od strane inspektora Međunarodne agencije za atomsku energiju - IAEA.

Saradnja sa Ministarstvom finansija odvijala se kroz podnošenje zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava za 2020. godinu i pripremu Nacrta budžeta Direkcije za zaštitu tajnih podataka za 2020. godinu, realizaciju budžeta i dostavljanje izvještaja o primicima, izdacima i ugovorenim obavezama, dostavljanje Godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola, dostavljanje zahtjeva za preusmjeravanje odobrenih sredstava po programima i pojedinim izdacima, davanje saglasnosti na Kadrovski plan i dr.

Saradnja sa Ustavnim sudom Crne Gore odvijala se kroz davanje mišljenja za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 12 stav 5 Zakona o tajnosti podataka.

Saradnja sa Agencijom za sprječavanje korupcije odvijala se po pitanju Plana integriteta Direkcije - Izradi Plana integriteta za 2019. godinu i Izveštaja o sprovođenju Plana integriteta za 2018. godinu, podnošenja izvještaja o prihodima i imovini javnog funkcionera, vođenja evidencije poklona i dostavljanje izvoda iz te evidencije.

Saradnja sa Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama odvijala se kroz zaštitu ličnih podataka i dostavljanje podataka o rješavanju zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

Saradnja sa Upravom za kadrove odvijala se kroz realizaciju obuka iz oblasti tajnih podataka i obuka o bezbjednosnoj kulturi u državnoj administraciji i kroz stručno usavršavanje zaposlenih. Saradnja se odvijala i po pitanju davanja mišljenja na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, izrade Kadrovskog plana za 2020. godinu (planiranju broja zaposlenih, promjenama u kadrovskoj strukturi i drugim pitanjima upravljanja kadrovima u skladu sa budžetskim sredstvima), vođenja i ažuriranja kadrovskog informacionog sistema (KIS) i dr.

Saradnja sa Upravom za javne nabavke odvijala se kroz dostavljanje Plana javnih nabavki, Izveštaja o javnim nabavkama, kao i Izveštaja o kršenju antikorupcijskih pravila.

Direkcija je na svojoj internet stranici objavljivala informacije koje zahtijevaju proaktivni pristup, vodeći računa o zaštiti ličnih podataka i podataka koji su označeni stepenom tajnosti.

VII SARADNJA SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

Saradnja sa nevladinim organizacijama odvijala se kroz različite vidove saradnje: kroz učešće predstavnika Direkcije i NVO sektora u radu radnog tijela za izradu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, učešće na sastanku o primjeni "poslovne tajne" kao osnova za ograničenje slobodnog pristupa informacijama (u organizaciji NVO Institut alternativa), učešće predstavnika Direkcije, kao paneliste, na Okruglom stolu posvećenom izmjenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama (u organizaciji NVO MANS), učešće na sastanku na temu „Poslovne tajne javnih preduzeća: Paradoksi prakse u Crnoj Gori“ (u organizaciji NVO Institut alternativa), učešće na konferenciji "Povratak osnovama, informisani građani - aktivno društvo!" (u organizaciji NVO Institut alternativa), prisustvo na panel-diskusiji na temu "Da li je moguća depolitizacija obavještajnog sektora" (u organizaciji Institut alternativa), upoznavanje sa izvještajima, istraživanjima i analizama objavljenim u brošurama NVO sektora.

Saradnja se odvijala i kroz rješavanje zahtjeva za slobodan pristup informacijama, kao i vršenje vanrednog inspeksijskog nadzora pokrenutog po inicijativama NVO MANS.

Direkcije za zaštitu tajnih podataka saradivala je i sa Direkcijom za saradnju s nevladinim organizacijama Ministarstva javne uprave, u pripremi i dostavljanju Izveštaja o saradnju sa nevladinim organizacijama.

VIII OBUKE IZ OBLASTI TAJNIH PODATAKA

U cilju stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika i unapređenja znanja iz oblasti tajnih podataka, Direkcija za zaštitu tajnih podataka je u saradnji sa Upravom za kadrove, Ministarstvom unutrašnjih poslova i Agencijom za nacionalnu bezbjednost u 2019. godini realizovala pet jednodnevnih seminara na temu "Bezbjednosna kultura u državnoj administraciji", koje je u izvještajnom periodu pohađalo 133 službenika. Pored ovog, Direkcija

je realizovala devet seminara na temu "Tajnost podataka", koje je u izvještajnom periodu pohađalo 206 polaznika.

Obuka na temu "Tajnost podataka" održana je državnim službenicima i namještenicima, mladim oficirima Vojske Crne Gore, pripadnicima Vojske Crne Gore koji se pripremaju za upućivanje u misiju "Resolute Support" u Avganistanu, kao i službenicima Direktorata za vojno obavještajne, kontraobavještajne i bezbjednosne poslove Ministarstva odbrane. Takođe, u 2019. godini realizovana su dva predavanja o tajnim podacima, studentima Humanističkih studija sa Univerziteta Donja Gorica.

Unaprijeđen je sistem obuke iz oblasti tajnih podataka na način što je, u okviru TAIEX instrumenata tehničke podrške, uspostavljena elektronska aplikacija za E-trening, koja pruža mogućnost državnim službenicima za lakšim i savremenijim edukovanjem u ovoj oblasti. Ovaj oblik edukacije primijenjuje se na sva lica prije izdavanja dozvole za pristup tajnim podacima.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika Direkcije

U aprilu 2019. godine tri službenika zaposlena u Odjeljenju za informatičku zaštitu tajnih podataka pohađala su kurs za rukovanje krypto opremom EU i NATO sertifikovanom za stepen tajnosti TAJNO (Dresden, Njemačka).

U okviru NDA nadležnosti DTTP, za potrebe korištenja informacionog sistema za razmjenu NATO krypto materijala, dva zaposlena pohađala su u septembru 2019. godine obuku u trening centru u Merilendu, SAD.

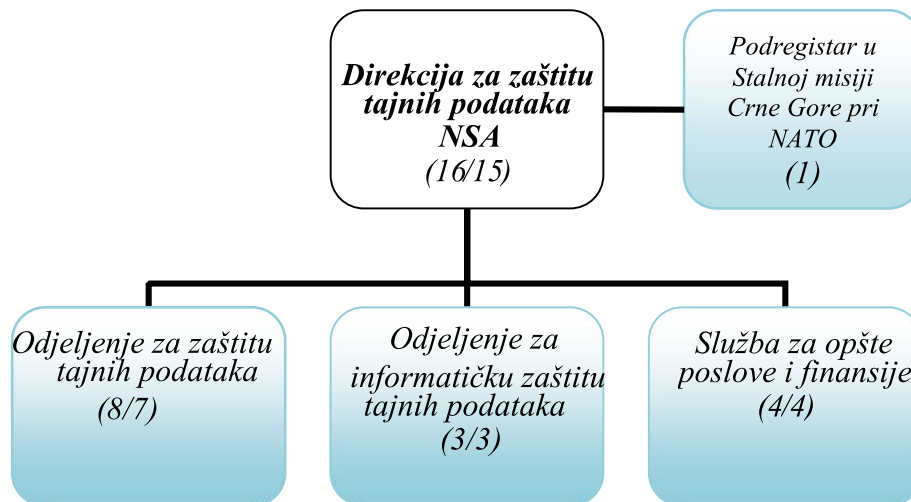
U organizaciji CIRT-a (u okviru DCAF projekta) tri zaposlena u Odjeljenju za informatičku zaštitu tajnih podataka DZTP učestvovala su u decembru 2019. godine na CompTIA obukama (CompTIA Security +, CompTIA Linux +).

U okviru Programa stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika, koji realizuje Uprava za kadrove, službenici Direkcije su pohađali brojne obuke kao što su: Razvoj etike i integriteta u drzavnoj upravi, Jedinstvena evidencija drzavne imovine i rad na web aplikaciji ARS-jedinstvena evidencija državne imovine, Integritet u javnoj upravi, Novi modeli izvještavanja o sprovedenim javnim raspravama, Upravljanje rizicima, Izrada kadrovske plana organa državne uprave i službe Vlade Crne Gore, Metodologija praćenja reforme javne uprave, Kadrovske planiranje, Podrška upravljanju ljudskim resursima u javnom sektoru Crne Gore, Etički kodeks, Integritet u politici i javnom sektoru, Sticanje ključnih vještina za obavljanje poslova menadžera integriteta, Izvještavanje o upravljanju i kontrolama, Podrška upravljanju ljudskim resursima u javnom sektoru Crne Gore, Rezultati istraživanja, odnosno indikatori o stepenu korišćenja elektronskih usluga, Informacioni sistem kao sredstvo za upravljanje ljudskim resursima, potencijalnim problemima i mjerama za prevazilaženje istih u cilju unapređenja poslovnog ambijenta, ocjenjivanje radnog učinka i Otvorenost institucija izvršne vlasti, u organizaciji CDT.

IX ORGANIZACIJA DIREKCIJE

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, Direkcija za zaštitu tajnih podataka vrši poslove iz svoje nadležnosti u okviru tri organizacione jedinice, i to:

1. Odjeljenje za zaštitu tajnih podataka,
2. Odjeljenje za informatičku zaštitu tajnih podataka
3. Služba za opšte poslove i finansije.

U Odjeljenju za zaštitu tajnih podataka, vrše se poslovi iz osnovne djelatnosti Direkcije koji se odnose na: obezbjeđenje primjene standarda i propisa iz oblasti zaštite tajnih podataka; koordiniranje aktivnosti koje obezbjeđuju zaštitu tajnih podataka povjerenih Crnoj Gori od strane drugih država i međunarodnih organizacija, izradu i ažuriranje Plana zaštite tajnih podataka, inspeksijski nadzor nad sprovođenjem Zakona o tajnosti podataka i primjenom međunarodnih ugovora, sprovođenje postupka za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima i izdavanje NATO i EU sertifikata za pristup NATO i EU tajnim podacima, postupka za ograničenje ili prestank važenja dozvole, evidenciju podnijetih zahtjeva za izdavanje dozvola i evidenciju izdatih i oduzetih dozvola, NATO i EU sertifikata, obuku korisnika tajnih podataka, vođenje Centralnog registra NATO i EU tajnih podataka i saradnju sa podregistrima tajnih podataka u Stalnoj misiji Crne Gore pri NATO i Misiji Crne Gore pri EU, evidenciju NATO i EU tajnih podataka koji se prosleđuju Crnoj Gori, diseminaciju i njihovo dostavljanje korisnicima, evidenciju NATO ATOMAL tajnih podataka, stručnu pomoć organima i organizacijama radi ispunjavanja bezbjednosno-tehničkih uslova za rad sa tajnim podacima, ustanovljavanje i vođenje registra, podregistara i kontrolnih tačaka, akreditovanje i odobravanje njihovog rada, unutrašnju kontrolu nad sprovođenjem mjera zaštite tajnih podataka, informisanje strane države odnosno međunarodne organizacije o bezbjednosti tajnih podataka koje je strana država, odnosno međunarodna organizacija predala Crnoj Gori, međunarodnu saradnju i kontinuiranu saradnju sa NATO Kancelarijom za bezbjednost (NOS) i Kancelarijom za bezbjednost Generalnog sekretarijata Savjeta EU (GSCSO) i drugi poslovi u skladu sa propisima.

U Odjeljenju za informatičku zaštitu tajnih podataka vrše se poslovi iz osnovne djelatnosti koji se odnose na primjenu mjera bezbjednosti za zaštitu tajnih podataka koji se primaju, obrađuju,

prenose, čuvaju i arhiviraju u komunikaciono-informacionim sistemima i drugim elektronskim sistemima, od gubitka povjerljivosti, cjelovitosti ili dostupnosti, i to: obezbjeđivanje primjene standarda i propisa iz oblasti informatičke zaštite tajnih podataka, prijem, obradu, prenos, čuvanje i arhiviranje NATO i EU tajnih podataka u elektronskoj formi, obezbjeđivanje da su kriptografski sistemi, proizvodi i mehanizmi za zaštitu tajnih podataka adekvatno i efikasno odabrani, instalirani i održavani, nadzor nad rukovanjem kriptomaterijalima NATO i EU i nadzor nad proizvodnjom, distribucijom i čuvanjem kriptomaterijala za potrebe jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu domaćih tajnih podataka, proizvodnja, distribucija i čuvanje kriptomaterijala za potrebe jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu domaćih tajnih podataka između organa; certifikovanje komunikaciono-informacionih sistema (CIS) i procesa u kojima se obrađuju, prenose i čuvaju domaći, NATO i EU tajni podaci i certifikovanje prenosivih komunikaciono-informacionih sredstva i memorijskih medija koji se koriste u sistemu (CIS); zaštita prostorija i opreme od rizika elektromagnetnog zračenja (TEMPEST), procjena mogućeg ugrožavanja bezbjednosti tajnih podataka od upada u IS, edukacija i podizanje CIS bezbjednosne svijesti, instaliranje uređaja za čuvanje rezervnih kopija (back-up) tajnih podataka; uništavanje tajnih podataka u elektronskoj formi, memorijskih medija i uređaja za enkripciju podataka; organizovanje obuka i administracija portala za on-line obuku, ažuriranje web stranice Direkcije i dr.

U razmjeni i zaštiti tajnih podataka sa NATO i EU, vrše se poslovi koji se odnose na: bezbjednost komunikacija za izbor, upravljanje i održavanje kriptografske opreme za prenos, obradu i čuvanje tajnih podataka (NCSA - National Communication Security Authority); sprovođenje bezbjednosne akreditacije komunikaciono-informacionih sistema i procesa u kojima se koriste tajni podaci (SAA - Security Accreditation Authority), koje obuhvata rješavanje po zahtjevu za certifikovanje sistema, vršenje bezbjednosne provjere sistema, izdavanje certifikata i privremenih certifikata i vođenje evidencije u vezi s tim i upravljanje materijalima za kriptografsku zaštitu tajnih podataka i bezbjedno rukovanje, čuvanje, distribuciju i evidenciju kriptomaterijala (NDA - National Distribution Authority).

U Službi za opšte poslove i finansije vrše se poslovi koji se odnose na: izradu opštih akata, programa rada i izvještaja o radu, izradu pojedinačnih akata o ostvarivanju prava iz radnog odnosa: prijem, raspoređivanje, zarada, naknada i drugih primanja i dr., javne i povjerljive nabavke, pripremu i sačinjavanje ugovora koji sadrže tajne podatke – povjerljivi ugovori, obradu i korišćenje tajnih podataka kod povjerljivih nabavki, materijalno finansijsko poslovanje, izradu finansijskog plana, korišćenje sredstava u skladu sa budžetom i finansijskim planom, vođenje poslovnih knjiga, periodične obračune i završne račune, izradu finansijskih iskaza i dostavljanje Državnom trezoru, blagajničko i knjigovodstveno poslovanje, upoznavanje sa rezultatima unutrašnje revizije: konačnim revizorskim izvještajem i predlogom plana aktivnosti za sprovođenje preporuka za poboljšanje sistema upravljanja i unutrašnje kontrole, izradu internih pravila i procedura za uspostavljanje i sprovođenje upravljanje i razvoj unutrašnjih kontrola, aktivnosti po pitanju rodne ravnopravnosti, Plana integriteta, saradnje sa nadležnim organima, učešće u realizaciji akcionih planova, saradnju sa nevladinim organizacijama i rješavanje zahtjeva za slobodan pristup informacijama, postupanje po prijavama zviždača, saradnju po pitanju stručnog usavršavanja zaposlenih, oglašavanje slobodnih radnih mjesta, vođenje kadrovskog informacionog sistema (KIS), evidenciju primljenih poklona, prijem, vođenje evidencije i distribuciju domaćih tajnih podataka i njihovo čuvanje, kancelarijsko poslovanje i vođenje djelovodnika i drugih knjiga, rukovanje pečatima i štambiljima i njihovo čuvanje, dostavu NATO i EU tajnih podataka i sprovođenje adekvatnih

mjera zaštite prilikom dostave drugim državama i međunarodnim organizacijama, vođenje evidencije o korišćenju motornih vozila i dr.

Direkcija za zaštitu tajnih podataka donijela je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Direkcije za zaštitu tajnih podataka u januaru 2019. godine, a Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, Vlada Crne Gore utvrdila je u julu 2019. godine.

Pravilnikom o unutrašnjoj oirganizaciji i sistematizaciji Direkcije sistematizovano je 16 službeničkih radnih mjesta za 16 izvršilaca.

U 2019. godini Direkcija je bila popunjena sa 14 izvršilaca, a od juna iste godine sa 15 izvršilaca. Naime, jednoj službenici, kojoj su mirovala prava i obaveze iz rada i po osnovu rada u Direkciji, zbog upućena u Stalnu misiju Crne Gore pri NATO u Briselu, istekao je mandat i vratila na rad u Direkciju u junu 2019. godine.

U skladu sa Sporazumima zaključenim između Ministarstva vanjskih poslova i Direkcije za zaštitu tajnih podataka, jedan službenik Direkcije upućen je u Stalnu misiju Crne Gore pri NATO u Briselu. Ovaj službenik je prva “kontakt tačka” u Podregistru tajnih podataka u Misiji za prijem NATO tajnih podataka i njihovu distribuciju Centralnom registru Direkcije.

X INSPEKCIJSKI NADZOR

U 2019. godini, na inicijativu NVO MANS, izvršen je vanredni inspeksijski nadzor kod Savjeta za privatizaciju i kapitalne projekte, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva finansija, Ministarstva unutrašnjih poslova, Agencije za nacionalnu bezbjednost, Regulatorne agencije za energetiku, Sekretarijata za razvojne projekte i u Službi Predsjednika Crne Gore, po pitanju sprovođenja Zakona o tajnosti podataka.

Redovni inspeksijski nadzor vršen je u bezbjednosnim organima.

U januaru 2019. godine, upravni inspektori Ministarstva javne uprave izvršili su inspeksijski nadzor u Direkciji za zaštitu tajnih podataka u odnosu na:

- pravilnost i blagovremenost dostavljanja podataka u Centralnu kadrovsku evidenciju (CKE) i vođenja zbirke dokumenata u vezi sa kadrovskom evidencijom. U postupku inspeksijskog nadzora utvrđene su sitnije nepravilnosti koje su odmah otklonjene i postupak je obustavljen;
- ispunjenost uslova za prestanak radnog odnosa po sili zakona, a u cilju realizacije jedne od kratkoročnih mjera za optimizaciju javne uprave, shodno Planu optimizacije javne uprave 2018-2020, gdje nijesu utvrđene nepravilnosti i postupak je obustavljen.

XI BUDŽET I NABVKE

Budžet

Za finansiranje Direkcije u 2019. godini odobreno je 257.196.60 € budžetskih sredstava.

Na osnovu člana 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Ministarstvo finansija je donijelo Rješenje da se Direkciji odobrava preusmjeravanje sredstava sa izdatka 4415 (izdaci za opremu) na izdatak 4111 (neto zarade), u iznosu od 5.400,00 €.

Na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore, broj: 07-7501 od 12.12.2019. godini, izvršeno je preusmjeravanje sredstava sa potrošačke jedinice Generalni sekretarijat Vlade, sa Programa: Pružanje stručne i administrativne podrške na realizaciji ustavnih nadležnosti Vlade, sa izdatka: 4415 (izdaci za opremu), iznos od 23.700,00 €, na potrošačku jedinicu Direkcija za zaštitu tajnih podataka, Program: Zaštita tajnih podataka, na izdatak: 4415 – izdaci za opremu, iznos od 23.700,00 €.

Nabavke

U skladu sa članom 38 Zakona o javnim nabavkama, Direkcija je dobila saglasnost Ministarstva finansija na Plan javnih nabavki za 2019. godinu. Planom javnih nabavki za 2019. godinu planirane su nabavke u iznosu od 14.500.00 €.

Planom javnih nabavki za 2019. godinu, realizovano je ukupno 14 postupaka javnih nabavki. Predmetni postupci sprovedeni su putem postupaka nabavke male vrijednosti.

POSTUPAK	USLUGE	
	Broj postupaka	Vrijednost u €
Male vrijednosti	14	12.743,43

Na osnovu Uredbe o objedinjavanju javnih nabavki roba i usluga, koje sprovodi Uprava za imovinu, Direkcija je donijela Plan objedinjenih nabavki za 2019. godinu u iznosu od 13.020,00 €. Ove nabavke odnosile su se na administrativni materijal, rashode za gorivo, komunikacione usluge, osiguranje i izdatke za opremu.

Ugovor o povjerljivoj nabavci koji je zaključen 2018. godine, na iznos od 131.612,30 €, isplaćen je na način što je prvi dio u iznosu od 45.904,10 € isplaćen iste godine, dok je preostali dio u iznosu od 85.708,20 € isplaćen u 2019. godini.

Na osnovu člana 116b Zakona o javnim nabavkama donijet je Plan nabavki izuzetih od primjene Zakona o javnim nabavkama za 2019. godinu. Zaključen je Ugovor o povjerljivoj nabavci i realizovana nabavka u iznosu od 23.885,52 €.

XII UPRAVLJANJE I UNUTRAŠNJE KONTORLE

Upravljanje i unutrašnje kontrole obuhvataju postupke upravljanja sredstvima subjekta, finansijske i druge kontrole i unutrašnju reviziju radi uspješnog upravljanja i ostvarivanja poslovnih ciljeva subjekta, na transparentan, pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

U skladu sa obavezama koje proističu iz Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Direkcija je u 2019. godini sačinila još jednu internu proceduru-Uputstvo o načinu angažovanja lica po osnovu ugovora o djelu, broj 02-870/19 od 1.11.2019. godine. Interne procedure za uspostavljanja i sprovođenja upravljanja i unutrašnjih kontrola za određene poslovne procese u Direkciji, utvrđene u dosadašnjem periodu su: Odluka o korišćenju telefona za službene potrebe i naknadi za njihovo korišćenje, Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije Ministarstvu odbrane, Inovirano Uputstvo o uslovima i načinu korišćenja službenog vozila (Odluka o dodjeli službenog vozila na korišćenje i Rješenje o dodjeli službenog vozila na korišćenje), Uputstvo o troškovima reprezentacije, Uputstvo za izradu zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava, Uputstvo za izradu internih pravila-procedura koje se primjenjuju u Direkciji, Uputstvo o upoznavanju zaposlenih sa etičkim kodeksom, Odluka o obavezi stručnog osposobljavanja i usavršavanja službenika, Ovlašćenje za sprovođenje postupka javnih nabavki, Uputstvo o komunikaciji sa medijima, Uputstvo o korišćenju i raspolaganju inventarom i sredstvima za rad, Inovirani Pravilnik o obračunu i isplati zarada, Uputstvo o postupku zasnivanja radnog odnosa bez javnog oglašavanja, Uputstvo o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura, Interne procedure o postupcima nabavki iz oblasti odbrane i bezbjednosti izuzetih od primjene zakona o javnim nabavkama, Pravilnik o postupku hitne nabavke, Pravilnik o postupku nabavke male vrijednosti, Uputstvo za postupanje po prijavi i evidenciju prijave korupcije unutar Direkcije za zaštitu tajnih podataka i zaštitu identiteta lica koje je podnijelo prijavu, Interna procedura o blagajničkom poslovanju i Uputstvo o načinu angažovanja lica po osnovu ugovora o djelu.

Interna pravila i procedure sadrže opis procedure, ovlašćena lica i kontrolne mehanizme i sastavni su dio Knjige procedura Direkcije za zaštitu tajnih podataka za upravljanje i unutrašnju kontrolu.

Izrađen je Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola za 2019. godinu. Izvještaj je dostavljen nadležnom organu.

Državna revizorska institucija (DRI) je u 2018. godini izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti poslovanja Direkcije za zaštitu tajnih podataka. Nadležni Kolegijum DRI je izrazio pozitivno mišljenje na finansijski izvještaj Direkcije i naložio da se sprovedu preporuke u dijelu koji se odnosi na usklađenost poslovanja sa propisima. Direkcija je u skladu sa Izvještajem DRI, sačinila Plan aktivnosti za realizaciju preporuka i iste realizovala u predviđenom roku. Izvještaj o realizaciji naloženih mjera prosljeđen je Državnoj revizorskoj instituciji u januaru 2019. godine.

U skladu sa Sporazumom zaključenim sa Ministarstvom odbrane, poslovi unutrašnje revizije u Direkciji povjereni su Odjeljenju za unutrašnju reviziju Ministarstva odbrane. Ministarstvo odbrane podnosi Ministarstvu finansija Godišnji izvještaj o unutrašnjoj reviziji izvršenoj u Direkciji za zaštitu tajnih podataka.

XIII JAVNOST RADA

Direktor Direkcije redovno je izvještavao javnost o najznačajnijim pitanjima iz nadležnosti Direkcije za zaštitu tajnih podataka.

Direkcija je ažurno odgovarala na upućena pitanja medija.

Za potrebe javnosti rada, Direkcija je ažurirala svoju internet stranicu www.nsa.gov.me na kojoj su objavljeni podaci o značajnim aktivnostima, kao i informacije koje je odrgan dužan da objavi na svojoj internet stranici u skladu sa članom 12 Zakona o slobodnom pristupu informacijama.